

Kainuun maakunta –kuntayhtymä
PL 400, 87070 KAINUU

LAUSUNTO KOSKIEN OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAN
LUONNOSTA

Päivämäärä: 4.12.2007
Lausunnon antaja:
Nimi: Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry
Postiosoite: Niemenkyläntie 165, 88730 Ylä-Vieksi
Puhelinnumero: 040 838 7419 (Eeva Kyllönen)
Sähköpostiosoite: kylayhdistys@vieksi.fi

Kiitämme lausuntopyynnöstänne 2007-11-02 ja esitämme sen johdosta tämän lausuntonne koskien ”Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan Osallistumis- ja arviointisuunnitelma” -luonnosta.

Asiakokonaisuus

- OAS -luonnoksessa on vaihekaavan suhde vahvistettavana olevaan kaavaan jäänyt mielestämme epäselväksi. Pidämme välttämättömänä, että asia esitetään selkeästi laadittavassa Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.
- Suunnitelman otsikkoa ”*Puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueet sekä niiden melualueet*” on syytä mielestämme täsmentää, ainakin vielä tässä vaiheessa, sillä vaihekaavassa käsiteltävästä asiakokonaisuudesta ei saa jäädä otsikossakaan epäselvyyttä. Otsikosta ei välttämättä saa käsitystä, ettei alueita ole vielä määritelty.
- OAS:ssa tulee valmisteltavan vaihekaavan asiakokonaisuutena esittää vain päätetty ”*puolustusvoimien ampuma- ja harjoitustoimintaan Kainuussa liittyvät alueidenkäyttöratkaisut*”. Muita asiakokonaisuuden määrittelyjä ei OAS:ssa tule olla.
- Jos vahvistettavana oleva kaava olisi kokonaismaakuntakaava, olisi siinä käsittelemättömät alueidenkäyttökysymykset kuulunut tuoda vahvistettavana olevan kaavan kaavakartassa tai -selostuksessa selvästi esille, jotta kaavan ohjausvaikutuksen kattavuudesta ei ole epäselvyyttä. OAS -luonnoksessa olisi silloin kysymys kokonaismaakuntakaavan muuttamisesta eikä vaihekaavasta.
- Jos taas luonnoksessa on kysymys vaihekaavasta, on se jo 2. vaihekaava. Vahvistettavana oleva kaava on silloin 1. vaihekaava.
- Laadittavassa OAS:ssa tulisi määritellä vaihekaavassa käsiteltävät alueidenkäyttökysymykset samoin sanoin kuin vahvistettavana olevassa kaavassa on määritelty siitä pois jätetyt ratkaisemattomat alueidenkäyttökysymykset. Määrittelyn tulee olla myös sama, josta on aikaisemmin tehty päätös.

Esitämme alla muut kantamme OAS -luonnokseen siitä lainattujen otsikointien alla.

2.1. Maakunnan suunnittelujärjestelmä

- Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma muodostavat perustan kaavoitukselle. Niissä kummassakaan ei esitetä Vuosangan hankekokonaisuutta, vaikka sen sanotaan olevan valtakunnallisesti merkittävä. Esittäminen tulee tehdä ennenkuin kyseisen kaavan valmistelu voidaan aloittaa, minkä pyydämme toteamaan OAS:ssa.
- Vahvistettavana oleva kaava on jo hyväksytty.

2.3. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)

- Jos keskeisin (VAT) -tavoite halutaan OAS:ssa nimetä, tulee sekä sen valinta että muiden tavoitteiden valitsematta jättäminen perustella, jotta kansalainen saa myös tavoitteiden keskinäisestä painoarvosta oikean kuvan. (VAT) -tavoitteista ainoastaan No. 5 soveltuu vaihekaavan valmisteluun huonosti.

3. KAINUUN 1. VAIHEMAAKUNTAKAAVAN TAVOITE JA SISÄLTÖ

- Selvitysalueiksi osoitetuille alueille kohdistuu myös luonnonsuojelutarpeita, minkä pyydämme toteamaan. OAS:ssa on syytä myös todeta, että EAH-alueelle kohdistuu vahvistettavana olevassa kaavassa esittämättä jätettyjä luonnonsuojelutarpeita.
- Kaavoituksen näkökulmasta ei puolustusvoimilla voi olla tarvetta laajentaa lähtökohtaisesti nimenomaan Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueita. Jos olisi, tulee se perustella. Pikemminkin sillä voi olla vain tarvetta saada ratkaisu ampuma- ja harjoitusalueita. Siitähän vireillepannussa kaavavalmistelussa on käsiteltävän asiakokonaisuuden mukaan kysymys. Pyydämme ottamaan seikan OAS:n tekstimuotoiluissa huomioon.
- Pyydämme selventämään mitä aluetta lauseessa "Vuosangan aluetta voidaan käyttää useiden yksiköiden yhdistettyihin harjoituksiin" tarkoitetaan.
- Jos OAS:ssa nähdään tarpeelliseksi esittää puolustusvoimien alueiden käyttöä, tulee siinä antaa riittävät tiedot sekä nykyisestä että erityisesti suunnitellusta tulevasta käytöstä. On myös syytä kertoa mistä ja miltä ajalta mikin tieto on peräisin. Tärkeää on kertoa kuinka toimintaa aiotaan tulevaisuudessa muuttaa. OAS:ssa ei voida välttää mm. raketinheittimien, ilmasta-maahan -ohjusten ja risteilyohjusten huomioimista, koska puolustushallinto on ne kaikki eri yhteyksissä maininnut Vuosangan "kehittämiseen" liittyvinä. Vuosangan harjoitusalueen nykytilanteella ei ole valmisteltavaa kaavaa ajatellen suurtakaan merkitystä, mutta suunnitellulla tulevalla toiminnalla on sitäkin enemmän.
- OAS:ssa tulee mielestämme pidättäytyä asian esittämisestä yhdeltä asianosaiselta osapuolelta lähtöisin olevan tiedon varassa. Pidämme hyvin mahdollisena, että OAS-valmistelijalla ei silloin välttämättä ole kaikkea tarpeellista tietoa tasapuolisen kuvan antamiseksi kyseisestä asiasta kansalaisille. Viittaamme esimerkkinä edellisessä kohdassa esittämäämme. Jos kaavavalmisteluun ulkoa saatua asiatietoa nähdään tarpeelliseksi OAS:ssa esittää, on sellainen tieto

syytä esittää selvästi erillisenä ja tiedon lähde mainiten.

- Katsomme että OAS:n laatijan itsensä tulee esittää lauseessa *"Maakuntakaavasta saaduissa, Vuosangan aluetta koskevissa lausunnoissa ja muistutuksissa on esitetty Vuosangan laajentumisen vaihtoehtona ampuma- ja harjoitustoiminnan keskittämistä varuskunta-alueen sisällä olevalle Kassunkurun alueelle sekä sen mahdolliselle laajentumisalueelle"* muun tahon esittämäksi mainittu vaihtoehto yhtenä kaavavalmistelussa käsiteltäväksi tulevana vaihtoehtona, joka perustuu vaihekaavassa käsiteltävään asiakokonaisuuteen.
- Kassunkuru ei jäänyt ristiriidattomaksi vahvistettavana olevan kaavan valmistelun yhteydessä, sillä esitimme sitä ja sen laajentamista vaihtoehdoksi, mikä aiheuttaa toteutuessaan mahdollisesti tarpeen muuttaa Kassunkurun nykyisen alueen kaavakarttamerkintää. Jos OAS:ssa nähdään tarpeelliseksi mainita Kassunkurun ristiriidattomuudesta tai -riitaisuudesta vahvistettavana olevassa kaavassa, on syytä mainita myös, että Vuosangan osalta siinä on todettu ristiriitoja ja mitä ristiriitoja on todettu .

4. VAIHEMAAKUNTAKAAVAN VAIKUTUSALUE

- Lauseeseen *"Kainuun 1. vaihekaavan välittömät vaikutukset ulottuvat Vuosangan alueelle ja sen välittömään läheisyyteen"* on syytä lisätä, että kyseiset vaikutukset Vuosangassa voivat aiheutua myös siitä, että harjoitustoiminta alueella supistuu tai lakkaa. Vuosangan tai sen muutosten mahdollisesti aiheuttamat vaikutukset eivät voi olla OAS:ssa yhtään sen todennäköisempinä esitettyjä kuin Vuosangan vaihtoehtoratkaisujen aiheuttamat vaikutukset.
- Lauseessa *"Merkittävämpänä vaikutuksena on ympäristömelu"* lienee lyöntivirhe ja siinä ilmeisesti tarkoitetaan merkittävintä vaikutusta. Lause tulee mielestämme muotoilla uudelleen, sillä muitakin merkittäviä vaikutuksia on eikä niiden keskinäistä painotusta tule tehdä ennenkuin vaikutukset on juurta jaksaan selvitetty. Mainitsemme esimerkkeinä muut vaikutukset ympäristöön, kuten pienvesiin, vähäpuustoihin pieniin soihin jne.
- Helmikuussa 2008 valmistuva meluselvitys ei voi korvata mitenkään YVA:a, eikä edes siihen vaadittavaa meluselvitystä. Melu ja tärinä on mitattava todellisuutta vastaavissa olosuhteissa, koska ne niin ovat mitattavissa. Nyt tehtävä meluselvitys on puolustusvoimien oma hanke ja sen riittävyys on muiden arvioitava. Pyydämme toteamaan tekeillä olevan meluselvityksen statuksen OAS:ssa selvästi.

5. KAAVOITUKSEN VAIHEET JA AIKATAULU

Aloitusvaihe: lokakuu 2007 – tammikuu 2008

- Katsomme että luonnoksessa esitetysti ajoitetussa 1. viranomaisneuvottelussa ei voida käsitellä perustellusti muita kuin lähtökohta-aineiston keräämiseen liittyviä *"tavoitteita"*, kun lähtökohta-aineistoa aletaan keräämään vasta myöhemmin.
- Ylä-Vieksin kyläyhdistys esittää, että se voisi osallistua laadittavan vaihekaavan lähtökohtia ja tavoitteita koskevaan viranomaisneuvotteluun sopivin järjestelyin, koska kyseinen vaihekaava koskee yhtä läheisesti yhdistyksen toimialaa kuin

puolustushallintoa.

- Ylä-Vieksin kyläyhdistys esittää, että se nimetään jäseneksi kaikkiin mahdollisesti perustettaviin työryhmiin, mukaanluettuna vaikutustenarviointia varten perustettava(t) työryhmä(t).
- Vaadimme että jo OAS:ssa sitoudutaan osallistumiskustannusten ja asiantuntijoiden käyttämisen korvaamiseen kyläyhdistyksille ja muille mahdollisille yksityisin varoin työryhmissä edunvalvontaan osallistuville tahoille.

Tavoitevaihe: kevät 2008

- Lauseeseen *"Määritellään kaavan laatimisen tavoitteet, joiden lähtökohtina ovat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakunnalliset kehittämistarpeet sekä käytävät neuvottelut"* tulee mielestämme lisätä *"ja erityisesti kaikki tätä vaihetta edeltävät tehtäviksi tulevat tutkimukset ja selvitykset ja niistä saatavat reunaehdot."* Tässä yhteydessä on jo syytä mainita YVA-menettelystä niin Vuosankaa kuin sen vaihtoehtoja koskien.

Luonnosvaihe: kesä - syksy 2008

- *"Tarvittavat erillisselvitykset"* voidaan varmaan tehdä tässäkin vaiheessa, mutta silloin monet suunnitellut edeltävät vaiheet ovat todennäköisesti perusteettomia.
- Tässä kaavan valmisteluvaiheessa on mielestämme aivan liian myöhäistä arvioida kaavaratkaisun vaihtoehtojen vaikutuksia.

8. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

- Eri vaihtoehtojen myönteisten ja kielteisten vaikutusten vertailun lisäksi on syytä tarkastella mahdollisia säädöksissä suorastaan kiellettyjä vaikutuksia.
- *"Vaikutusten arviointi tulee tehdä sillä tasolla ja tarkkuudella, kuin maakuntakaava yleispiirteisenä kaavana edellyttää"*. Haluamme korostaa, että arvioinnin tulee kuitenkin taata ratkaisujen säädöstenmukaisuus.

9. ERILLISSELVITYKSET

- Lauseeseen *"Vaihemaakuntakaavan lähtökohtana ovat voimassa oleva Kainuun 3. seutukaava, vahvistettavana oleva Kainuun maakuntakaava sekä Puolustusvoimien erillisselvitykset alueen käytöstä"* tulee mielestämme lisätä *" , mutta myös muut selvitykset koskien alueen mennyttä, nykyistä ja tulevaa käyttöä, ympäristönsuojelua, toiminnan laillisuutta jne."* Esimerkkeinä mainitsemme asiaan liittyvät ohjeet tai määräykset, joita vaikkapa laillisuuden valvojat, oikeusistuimet tai muut viranomaiset mahdollisesti tulee antamaan.
- Koska meluselvitys perustuu laskennallisiin malleihin, on OAS:ssa välttämättä todettava, että mallien paikkansapitävyys tulee varmistaa alueella tehtävillä mittauksilla ammuttaessa 155 mm:n kaliiberisen kenttätykkipatterin 18 tykin yhteislaukauksia suunnitelluista tuliasemista, kun niin kerran voidaan tehdä. Jos yhteislaukauksia ei voitaisi mittauksia varten tehdä, kuinka se voisi onnistua mittausten jälkeenkään, vaikka niin aiotaan? Niin helposti ja luonnollisesti saatavaa tietoa ei saa jättää hankkimatta ja se pitää hankkia ennenkuin

meluvaikutusten arviointeja tehdään.

- Tehdäänkö mittaukset helmikuuhun 2008 mennessä myös koskien raketti- ja ohjusaseita?
- Lasketaanko jo nyt mahdollisen risteilyohjusten käytön aiheuttama melu?
- Vaadimme että jo OAS:ssa meluasialla käsitellään esitettyä perusteellisemmin ja sitä koskevat tavoitteet ja rajaukset perustellaan sitovasti ja selkeästi. Olisi mielestämme kansalaisia harhaanjohtavaa todeta melumittausten ikäänkuin tulleen toteutettua jo siten, että mittauksia suoritettiin puolustusvoimien ampuessa marraskuussa 2007 kahdella tykillä keskeltä erämaata.
- Esitämme luovuttavaksi jo tässä kaavavaiheessa mahdollisuudesta, että vaikutusten arvioinnin suorittaisi maakuntahallinto omana työnään.

Ylä-Vieksillä 4.12.2007

Kunnioittaen,

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry

Eeva Kyllönen
puheenjohtaja